

माहिती अधिकार कायद्यांतर्गत माहितीची हस्त-पुस्तिका

के.बी. भाभा रुग्णालय,
बेलग्रामी रोड, कुल्ला (पश्चिम),
मुंबई – 400 070.

वैद्यकीय अधिक्षक

प्रकरण- 1 प्रस्तावना

डॉ. प्रदीप श्री. आंगे

के. बी. भाभा हॉस्पीटल, कुर्ला(प.)
बेलग्रामी रोड, मुंबई 400 070

मुंबई महानगरपालिका आपल्या कर्तव्याचा एक भाग म्हणून मुंबई व उपनगरातील नागिरकांना वैद्यकीय सेवा परिवत असते. बृहन्मुंबई महानगरपालिकेची मुंबईमध्ये वेगवेगळ्या परिक्षेत्रांमध्ये एकूण 16 रुग्णालये आहेत. के.बी. भाभा नगरपालिका साधारण रुग्णालय हे बेलग्रामी रोड, भारत सिनेमाजवळ, कुर्ला(प) येथे आहे व ते अशा परिक्षेत्रीय रुग्णालयांपैकी एक आहे. पर्व उपनगरातील नागिरकांना सर्व आवश्यक अशी दुर्यम स्तरीय आरोग्य सेवा सुश्रुषा प्रदान करणे ही या रुग्णालयाचे ब्रीद आहे.

तिसाव्या दशकाच्या शेवटच्या कालावधीपर्यंत कर्जतपासून ते कल्यापर्यंत पसरलेल्या पूर्व उपनगरीय प्रदेशामध्ये नागरी किंवा शासकीय असे रुग्णालय नव्हते. 1885 मध्ये कावसजी जहांगीर डिस्पेन्सरी या नावाचा एक छोटासा दवाखाना होता जो कुर्ला नगरपालिका कायारलयाच्या नियंत्रणाखाली होता.

सन 1935 मध्ये महानगरपालिकेने 30 रुग्णांची रहाण्याची व्यवस्था असलेले 'खान बहादुर हॉस्पीटल' या नावाचे एक प्रसुती रुग्णालय स्थापन केले. या प्रसुतीगृहाचे सन 1950 मध्ये सवसाधारण रुग्णालयामध्ये रुपांतर करण्यात आले व त्यामध्ये बाहेरील रुग्ण विभाग वाढविण्यात आला. सन 1962 पासून त्यामध्ये वैद्यकीय शल्यचि कीत्सा, बालरोग विभाग, एक्सरे, पॅथॉलॉजी हे विभाग वाढविण्यात आले. भाभा रुग्णालय, कुर्ला हे 306 रुग्णांची सोय असलेले, सामान्यतः सर्व सोयी असलेले दुर्यम स्तरीय असे एक रुग्णालय झाले.

- 1.1 सदर हस्तपुस्तिका महाराष्ट्र राज्य माहितीचा अधिकार कायदा क्र. 22 सन 2005 मधील मार्गदर्शीय तत्वानुसार तक्रार करण्यात आली आहे.
- 1.2 हया हस्तपुस्तिकेचा उद्देश सदर रुग्णालयाच्या कामकाजा संबंधित आवश्यक असणारी कार्यप्रणालीं व पारदर्शकता जबाबदारी इत्यादिंची जबाबदारी इत्यादींची व्यवहार्य माहिती सर्वसामान्य जनतेस उपलब्ध करून देणे हा आहे.
- 1.3 ही हस्तपुस्तिका सर्वसामान्य जनतेस माहिती मिळावी यासाठी उपलब्ध करण्यात आली आहे.

उपलब्ध सेवा :

वैद्यकीय
नित्याच्या
बाह्य रुग्ण व अंतर्गत रुग्णांसाठी सेवा

- ❖ वैद्यकीय
- ❖ टी.बी. बाह्य रुग्ण
- ❖ बालरुग्ण चिकित्सा 1 डोस (लसी करण)
- ❖ शल्यचिकित्सा
- ❖ आयसीटीसी एचआयव्ही साठी स्वयंस्फूर्त आणि गोपनीय सल्ला आणि परिक्षा केंद्र
- ❖ अस्थिट्यग विभाग
- ❖ पी.पी.टी.सी.टी. विभाग (पालकांकडून बाळास होणा-या संसर्ग (एच.आय.व्ही/एड्स)
- ❖ कान, नाक, घसा, विभाग
- ❖ त्वचारोग तपासणी बाह्यरुग्ण विभाग
- ❖ नेत्रचिकित्सा विभाग

- ❖ अपघात
- ❖ प्रसूती विभाग कुटुंब नियोजन विभाग व प्रसुतीपश्वात विभाग
- ❖ प्रसूतिपर्व सेवा
- ❖ लोक सेवा संगम (कुष्ठरोग तपासणी विभाग) त्वचारोग तपासणी बाह्यरुग्ण विभाग.

संबंधित / सहाय्यक सेवा :

- ❖ इ.सी.जी. विभाग
- ❖ औषधालय- औषधांचे भांडार आणि वितरण
- ❖ समाज विकास – वैद्यकीय सामाजिक सेवा
- ❖ रुग्णवाहिका सेवा
- ❖ शवागार विभाग
- ❖ स्वयंपाक विभाग

शैक्षणिक

- ❖ अंतर्गत प्रशिक्षण
- ❖ स्त्री रोग आणि बालरोग शिक्षणामधील पदविका
- ❖ टाटा इन्स्टिट्यूट ऑफ सोशल सायन्सेस च्या विद्यार्थ्यांसाठी रुग्णालय व्यवस्थापनेचे प्रत्यक्ष कार्य प्रशिक्षण
- ❖ निरीक्षण नेमणी - वेगवेगळ्या वैशिष्ठ्यांसाठी
- ❖ वैद्यकीय ग्रंथालय

नियमांच्या अधिन राहन नागिरकांनी वरील सेवांचा लाभ घ्यावा ही अपेक्षा आहे, अर्थात रुग्णांची सोय आणि त्यांच्यासौंदारी आरामदायक वातावरण ही रुग्णालयासाठी प्राधान्याची बाब राहील. या सेवांबाबत नागिरकांकडून सूचना तसेच काही तक्रारी असल्यास त्या स्वागतार्ह रहातील. महत्वाच्या ठिकाणी ठेवलेल्या तक्रार वै सूचना पेट्यांचा नागिरकांनी वापर करावा.

नागिरक त्या त्या विभागांचे मुख्य पर्यवेक्षक किंवा समाज विकास अधिका-यांशीही या बाबतीत संपर्क साधू शकतील.

ते कर्तव्यावर असलेले वैद्यकीय अधिकारी / वरिष्ठ वैद्यकीय अधिकारी / उप वैद्यकीय अधिक्षक आणि वैद्यकीय अधिक्षक यांचीही भेट घेऊ शकतील.

प्रकरण	अंतर्भूत तपशील	पृष्ठ क्र.
1	परिचय	1-4
2	संस्थेची रचना व कार्यप्रणाली	6-8
3	अधिकारी व कर्मचारी यांचे अधिकार व कर्तव्ये	9-35
4	कार्य पार पाडण्याबाबतचे नियम, ठराव, सूचना, सूचना-पुस्तिका आणि अभिलेख.	36-43
5	कार्यप्रणाली व कामकाजासंबंधित लोकप्रतिनिधींचे विचार विनिमयाकरीता तयार करण्यात आलेल्या व्यवस्थेच विवरण (तपशील)	44
6	नियंत्रणाखाली असलेल्या दस्तऐवजांच्या प्रकारांची माहिती.	45
7	संस्था, समित्या व अन्य कार्यप्रणालीचे विवरण	46
8	माहिती अधिका-याचे नांव, पदनाम व इतर माहिती	47
9	निर्णय घेण्याच्या प्रक्रीयेमधील कार्यप्रणाली	48
10	अधिकारी व कर्मचारी यांची माहिती संग्रहिका	49-65
11	प्रत्येक अधिकारी व कर्मचारी यांच्या वेतनविषयक माहिती	
12	प्रत्येक विभाग / कार्यप्रणाली करीता अंदाजपत्रक	66
13	अनदान कार्यक्रमांतरगत अंमलबजावणीची कार्यप्रणाली	67
14	मंजूरी / सवलती मिळालेल्या लाभार्थीबाबतची माहिती	68
15	कायेप्रणाली अंमलबजावणीसाठी प्रस्थापित नियम	69
16	इलेक्ट्रॉनिक स्वरूपात उपलब्ध माहिती	70
17	माहिती प्राप्त करून घेण्यासाठी नागिरकांना उपलब्ध असलेल्या सुविधांचा तपशील	71
18	इतर उपयुक्त माहिती	72-73

1.5

व्याख्या

1. नागरी अधिकारी या संजेचा अर्थ,

वैद्यकीय अधिक्षक, जे रुग्णालयाचे प्रमुख आहेत.

मुख्य वैद्यकीय अधिक्षक हे सर्व उपनगरीय रुग्णालयांचे प्रमुख आहेत.

2. माहिती

रुग्णांसंबंधी रुग्णालयामध्ये असलेले अभिलेख.

1.6

या पस्तकामध्ये उपलब्ध असलेल्या माहिती बाबत किंवा अतिरिक्त माहिती उपलब्धतेबाबत प्रमुख वैद्यकीय अधिकारी आणि प्रमुख वैद्यकीय अधीक्षक यांचेशी संपर्क साधणे.

1.7

ज्या व्यक्तीस माहिती हवी आहे त्यांनी लिखित स्वरूपात आवश्यक ते शुल्क भरून आवेदन पत्र सादर करावे.

सही/-
वैद्यकीय अधिक्षक,
के.बी.भाभा रुग्णालय कुर्ला(प)